

Acemî Kalemler

Yıl : 1 Sayı : 5 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Şubat- 2018 5TL.

Hayat Dolu Esinti

- Şair Yüksel AKÇAYIR'a

"Rüzgâr Kalsın" diyorsun ya
İçindeki kıpırtılardan habersiz
İnce bir dala tutunuyor insan
Bazen sıkıntılar kalıyor geriye
Rüzgâr esip gittikten sonra

Sonra birdenbire hatırlıyor hayatı
Acımasız mahpus damı ardında
Hocam orada mısın hala
Elma dersem çık ortaya
Lakin "Rüzgâr Kalsın"
Hayat dolu esintilerle

Selim TUNÇBİLEK

Sanata Saygı Lütfen

İnsanın çağın dehlizlerine doğru yolculuğunu anlamlı kılmaya çalışan sanat, gelecek için bırakılmış en güzel hediyelerden biri. Sanat, inceliği ve ürettiği değer açısından sonsuzluğun kapısına konulan pörsümez bir çiçek. İnsanın en insan yönleri, kaygıları, arzuları ve korkuları ile anlaşılmasını kolaylaştıran dipnot. Bizim binlerce yıl sonra bile ne tür kederlerle yaşadığımızın açık ifşası. Hikâyesi, romanı, şiiri, destanı.

Sanat, insan denilen okuma ve anlama kılavuzu üretilmemiş varlığa yaklaşma biçimi. Bu nedenlerle sanata saygı insana saygı içeriyor. Sanata duyulacak küçük saygı çağları aşım bu günlere gelmişse yine çağları aşım yolculuğuna devam etmeli. Günümüz insanı ne yazık ki bu saygının yolunu kesmeye çalışıyor. Acımasızlık, vahşet ve barbarlık bundan ötürü çağımızda hız kesmiyor. Çünkü sanatın ve erdemlerin yolu hendeklerle kesilmiş durumda. Sanatın güzelliğinin görülmediği yerlerde herkes kendi celladını sevmekle meşguldür.

Bazı sanatçılar ise kendilerinin en kıymetli izi olan eseri yerine cesedini tütsüleyip duruyor. Ne acıdır ki isli bedenler gerçek sanatın önünde duvar olup dursalar da renk renk bezenmiş güzellikleri bedenleri gibi öldüremeyecekler. Her dem taze çiçekler filizlenmeye devam edecek. Hayatın kahpe-liklerini bilmediklerini haykırırcasına "Acemî" olduklarını fısıldayacaklar. Fısıltıları küçük küçük öbekler halinde yayılacak dört bir yana. Sonra binlerce yıl öncesinde olduğu gibi anıtlaşacaklar. 21 Ağustosta başlayan yazma günü sancıları hiç dinmeyecek. Her dilde türkü olup söylendikçe kemiklerindeki sevince toprak yeniden tanıklık edecek. Böylesine bir efsane dilden dile dolaşırken hiç de acemi kalmayacaksınız bize.

Bizi sevmesiniz de olur, sanata saygı lütfen.

Acemî Kalemler

Bu Sayıda :

Selim TUNÇBİLEK - Mustafa YILMAZ
Z. Meral KONŞUK İVECAN - Kurtuluş ÇELEBİ
Ayyüce İNCE - Sonay KARASU - Yüksel AKÇAYIR
Emine ÇOBAN - Melike ÇELİK - Fatma DAĞLI -
Zehra AKKAYA - Selçuk ŞAMİL

Yüksel AKÇAYIR: "Şair olmak için şiir yazmadım. Şiir benim uçan halimdir."

(Sayfa: 8)

“DÜNYA YAZI GÜNÜ” İLANIDIR

Selim TUNÇBİLEK

Türk Dili, Türk Tarihi, Türk Kültürü, Türk Medeniyeti, açısından Orhun Abideleri'nin önemi inkâr edilemez. Medeniyetimiz açısından anıtların bulunması yazılı tarihimizin başlangıcı sayılmıştır. Türkçe o günden bu yana dünya dilleri arasında yazı dili olarak yaşayıp gelen nadir üç beş yazı dilinden birisidir. Anıtlar Türkçenin de ilk yazılı kaynaklarını oluşturmaktadır. Yazı, insanlık tarihi açısından da önemlidir. İnsanlığın ortak birikimlerinin çoğaltılması, deneyimlerinin sonraki yüzyıllara aktarılması işlevini gören en önemli buluşlarından biridir. Yazı medeniyetin insanlık için başlangıcı kabul edilmektedir. Bilginin bir yerden bir yere taşınması yazı ile olmuştur. Yazı icat edilmemiş olsaydı bu gün bilgi taşınmasından söz edemezdik. Pek çok açıdan olduğu gibi bu açıdan da yazının önemi büyüktür.

Peki, niçin insanlık tarihinde bir “yazı günü” kutlaması yoktur. Her şeye zaman ayıran insanların yazmaya da vakit ayırması gerektiğini düşünürüm hep. Her yıl günde bir gün yazma günü ilan edilmeli ve insanlar bu yazma gününde kendi hayatlarının bir yıllık değerlendirmesini yapmalıdırlar. Bir yıllık değerlendirme yapmasalar bile hayatlarında o yıl için kendilerince çok önemli gördükleri hadiseleri yazıya geçirmeliler. Bundan asırlarca önce bizim Hanlarımız adeta milleti ile dertleşircesine oturup dünyanın göbeğine bir taş dikmişler ve o taşta kendi hayatlarında ve milletin hayatındaki önemli gelişmeleri ve tanıklıkları yazı ile kayıt altına almışlar. O taşların üzerindeki “*Türk titre ve kendine dön.*” ikazı hepimiz için yapılmış bir ikazdır. O halde Dünya Yazı Günü tanımlaması yapmaya en yatkın millette yüce Türk milletidir.

Yirmi birinci yüzyılda Türk milleti söyleyeceklerini daha insanlığa söyleyip bitirmemiştir. Adaletin, merhametin, zayıfın ve güçsüzün yanında yer almayı milli bir özellik olarak bu günlere taşımayı bilmiş milletimiz bu konuda da dünya insanlığına yol gösterici olmalı ve 21 Ağustos'u **DÜNYA YAZI GÜNÜ** ilan etmeli ve kutlamalıdır.

Niçin 21 Ağustos?

21 Ağustos bizim tarihimiz, medeniyetimiz, kültürümüz, dilimiz açısından çok önemli bir gündür. Zira yazılı tarihimizin başlangıcı kabul edilen anıtlarımızdan Bilge Kağan Anıtı tam tarih olarak 21 Ağustos 732 yılında dikilmiştir. O günden beri yazmayı önemli bir erdem olarak geliştirmiş, devam ettirmiş milletimiz için hem bu günün önemi karşılık gelmesi yönüyle hem de insanlığa taşıyacağı mesajlar açısından 21 Ağustos'u her yıl **TÜRK VE DÜNYA YAZI GÜNÜ** olarak kutlamayı öneriyorum. Bu kutlamaya halkımızın geniş katılımı sağlanmalı başta yerel yöneticilerimiz olmak üzere yazı günü etkinliklerinin yapılabileceği alanlar oluşturulmalıdır. Bu alanların mimari yapısı Orhun

Anıtlarına benzetilebilir. Hatta üzerleri bir çadıyla kapatılarak buralara “**Yazı Otağ Meydanı**” adı verilebilir. Üniversitelerimiz bu konuda özel çalışmalar yaparak donanımlarını böyle bir etkinliği geliştirebilecek zemine taşıyabilir. Mimarlık ve Güzel Sanatlar fakültelerinin öncülüğünde estetik değeri olan ve yazmayı birinci derecede önemseyen etkinlik objeleri oluşturulabilir. Kültür ve Milli Eğitim bakanlıklarımız her yıl 21 AĞUSTOS DÜNYA YAZI GÜNÜ'ne özel yazma etkinliği düzenleyebilirler. Bunun için; on beş yaş altı, yirmi yaş altı, otuz beş yaş altı ve kırk beş yaş altı yazma yarışmaları tertip edebilirler. Hatta bu yarışmaları dünyanın yaşayan tüm dillerine taşıyarak **yerel dillerde** en az Türkçeden o dile geçmiş üç kelimeyle konuyu işleme şartı bile koyabilirler. Bu etkinliğimizi dünya dillerine TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü aracılığıyla planlayabiliriz. Bu etkinlik her yıl bir ülkede yapılarak, bir önceki yılın birincileri onur konuğu olarak davet edilebilirler.

Dünya Yazı Günü etkinliği ile ayrıca yazarlığın ne denli zor bir iş olduğuna da vurgu yapılmış olur. Yazmak kişisel bir deneyim olarak bir gün için bile olsa denemeyle zorluğunun farkına varılabilir. Böylece yazarın aslında ne denli güç bir işi başardığı da vurgulanmış olur. Yazma becerisi olmayan bireyin okumaya yönelmesini sağlamak ve dikkat çekme gayesine de bu etkinlik hizmet etmiş olur. Neresinden bakarsanız bakın ve hangi noktadan meseleye yaklaşırsanız yaklaşın böyle bir etkinlik kamusal alanda son derece faydalı bir netice doğurur. Şimdiden kar zarar hesabı yapanlar için bundan daha az maliyetli ve daha yüksek değer yaratabilecek bir düşünce geliştirenlerin önünde saygı ile eğilmeye hazırız.

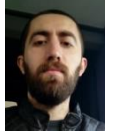
Buradan başta Cumhurbaşkanımıza, Başbakanımıza, Kültür Bakanımıza ve Milli Eğitim Bakanımıza sesleniyorum. Yine Kültür, Sanat ve Edebiyat dergilerimiz, basınıımız başta olmak üzere bütün kamu görevlilerine, yazar kuruluşlarına, üniversitelerimize açık çağrı yapıyorum. Gelin, **21 AĞUSTOS'U DÜNYA YAZI GÜNÜ** olarak kutlayalım. İnsanlığı ve tüm dünya dillerini bu günümüze ve sevincimize ortak edelim. Türk milletinin ne denli medeniyet tutkunu bir millet olduğunu dünyaya bu gün yoluyla haykıralım. Türkçenin ilelebet yaşaması ve yaşatılması için sağlıklı bir zemin oluşturalım. Yazının insanlık için ve milletimiz için ne denli önemli olduğunu bu etkinlikle belirtelim.

Bundan sonraki ömrümü ve enerjimi, maddi ve manevi birikimimi 21 AĞUSTOS DÜNYA YAZI GÜNÜ etkinliklerine ayıracağımı dünyaya **Türkçe** haykırıyorum. Kimler beni duyabiliyor.

Duyanlara selam olsun.

SORULARIN KISA TARİHİ VE BOZ AYIYLA BİRLİKTE YAŞAM REHBERİ

Mustafa YILMAZ

Aşağı yukarı herkesin sorulacak her soruya verilecek bir cevabı var. Meno diyalogunda "söyle evladım, bunun gibi şekillerin kare olduğunu biliyor musun?" diye başlayarak bir köleye pek çok zincirleme soru soran, aldığı kısa yanıtları yeni sorularla açarak köleyi bilgi sahibi olmadığı bir konuda doğru sonuçlara götüren Sokrates, bilginin aslında kişide var olduğunu ancak doğru sorular sorulduğunda açığa çıkacağını göstermek ister. Bilginin, yani soruların cevaplarının kısa hikâyesi böyle. Peki, sorunun hikâyesi ne? Neticede genç adama, efendisiyle konuşmakta olan bir adam dışarıdan hap olarak vermektedir bu soruları.

Antik Yunan'da filozof olmayan birisi; yirmili yaşlarında, küçük burjuva, bunalımda Mehmet de uzay-zaman eğrisinin bambaşka bir yerinde -mesela Ankara'da diyelim- bazısı havlayarak kovalayan, bazısı da sabitken hırlayan birtakım korkutucu sorulardan kaçmakta ve bu şekilde kendi yolunu çizmektedir. Günü kurtarıyor olsa da, bu telaşla adımladığı yolun iki nokta arasındaki en kısa yol olmadığı konusunda Mehmet bizimle aynı fikirde olacaktır. Fakat bu kocaman gezegenin zaten yuvarlak olduğu düşünülünce ayak bastığımız zemin üzerinde gerçekten doğru bir yol çizilemeyeceği kesin. Bunu ilk insanın dünyaya düşme hikâyesiyle de düzlemsel geometriyle de açıklayabiliriz.

Asıl soruya dönelim: Sorular nasıl ortaya çıkar? Midemizde topladığımız yılların getirdikleri, biraz çalkalama ve biraz da zamanın yardımıyla, hesaplanamayan anlarda soruları doğuruyor olmalı. Bilinç dışında bastırılmış onca malzeme, bilinç eşliğini aştığında yeni soru işaretleri olarak ipe asılıyor. Bütüne bakıldığında, geçmiş günleri ve yaşananları öğütüp

önümüzdeki bakir arazide asfalt yol yapıyoruz bir bakıma. Yolun nereye gideceğini de elimizdeki sıcak sorular belirliyor.

İster kendi doğurduğumuz sorular olsun, ister üzerimize atış edilmiş sorular, bir kez ortaya çıktıklarında oyunu tamamen değiştirirler. İnsanın temellerini yıkar ve yeni bir insan, hatta yeni diğer insanlar, yeni bir dünya yaratırlar. Soru işareti kendini bir kere açık ettikten sonra her şey yeniden kurulur. Zarlar yeniden atılır. Nemini taşıdığımız ırmak bile artık başka bir ırmaktır, tanıdık gelmez insana.

Görülen şeyi "görmemiş gibi" yapmak mümkün olmaz, malum. Daha doğrusu, görmemiş "gibi" yapmak mümkündür ama görmemek veya görmeyi geri almak imkân dâhilinde değildir artık. Benzeri bir durum -hatta daha kuvvetlisi- kişinin içinde mahiyeti bilinmez reaksiyonlar sonucu bir şekilde ortaya çıkan sorular için geçerlidir. Bunlar insanın iç çeperlerinde yankılandıkça kuvvetlenir ve gün geçtikçe daha rahatsız edici olur. Hem eylemsizliğe meylimizden hem de korkularımızdan dolayı mührü kırıp onunla yüzleşmekten kaçırız. Çınlayan, dengesi bozulmuş dev bir kulak olarak yaşamına devam eder insan.

Sürdürülemez. Bu çocuksu görmezden gelme oyununu bırakıp zihindeki soruyu dile indirmedikçe huzurdan söz edilemez artık. Bir elektron vermeden veya almadan rahatlaması mümkün olmayan titreşim bir iyon olur insan. Karnında bir zamandır olanca yüküyle gezdirmekte olduğu bir fazlalığıyla veya kovuk olarak içini üşüten bir eksikliğiyle yüzleşme günü bir şekilde gelip çatmıştır. Nefes burundan alınır ve ağızdan yavaş yavaş verilir.

"Beklenmedik bir şekilde bir boz ayıyla karşılaşırsanız;

- Sakin olmaya çalışın. Ani hareket etmeyin, boz ayıdan uzaklaşmak için asla koşmayın. Arkanızı dönmeyin, yavaşça yürüyerek uzaklaşın.

- Boz ayıyla çok yakın mesafede karşılaşırsanız ve üstelik hayvan yoluna devam etmiyorsa, olduğunuz yerde durun, normal bir ses tonunda konuşun ancak kesinlikle gözlerinin içine bakmayın.

- Boz ayı saldırıya geçerse parmaklarınızı birbirine kenetleyip ellerinizi boynunuzun arkasına koyun ve cenin pozisyonu alıp ölü taklidi yapın. Bu şekilde yüzünüzü ve iç organlarınızı koruyabilirsiniz."

(Boz Ayıyla Birlikte Yaşam Rehberi 7/12/2017)

FOTOĞRAFLARIN DEĞERİNİ ÇALAN KİM

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Okuldan eve döndüğümde kayınvalidem ve kayınpederimi albümler ve fotoğraf kutuları arasında onlara bakarken buldum. Anne babamın sevimli ve sınımsız hallerini izlerken gözüm fotoğraflara kaydı. O an çok tuhaf hissettim kendimi. İki insanın sevgili halleri ve benim onların mutluluğunu fotoğraflarla ilişkilendirmem konuyu bir dosya olarak önüme bırakıverdi.

Günümüzde fotoğraflar da tüketim çılgınlığının, modernizmin sivri dişleri arasında parçalanıp değersizleşen onlarca şeyden biri oldu. İnsanlar gerekli gereksiz her şeyi her anı çeker oldu. Kurduğu sofrayı, yaptığı yemeği, gördüğü gariplikleri, sabah kalkışını, akşam yatışını, çoluğunu çocuğunu, ıdısını dıdısını her ama her şeyi fotoğraflıyor artık.

Evlerde, sokaklarda, alışveriş merkezlerinde sürekli normal ya da sıra dışı pozlar veren insanlarla karşılaşırız. Bayram şekeri tutar gibi "Bir öz çekim almaz mıyız?" modunda hayatlar yaşıyoruz. Ve her şey gibi fotoğraflar da değerlerini hızla yitiriyor. Yitirdikçe de anlamsızlaşıyor. Eskiden; çok eskimemiş zamanlardan bahsedeceğim yani 50-60 yıl öncelerini düşünmeyin. Hemen elinizi uzatsanız yakalayabilecek kadar geride kalabilmiş vakitlerden dem vuralım. Fotoğraflar o zamanlar ne kıymetli şeylerdi. En önemli anlar seçilirdi fotoğraflanmak için. Hayatın geri kalan zamanlarını ise insanlar gönüllerince yaşardı. Her an, izinli-izinsiz, fotoğraflanabileceği bir gerginlikle değil. Fotoğraflar özel anların davetlisi olarak aramıza katılır, sonrasında önem verdiğimiz diğer birçok eşyamız gibi kutulanır veya albümlerde saklanırdı.

Fotoğraf çekirmek bile ayrı bir önem arz ederdi. Süslenilir, ne güzel kıyafetler giyilir, üstünüze başınıza çekidüzen verilir ve fotoğraf çekirtmeye ne kadar hazırlansanız da tam hazır olduğunuz duygusunu heyecandan yarım yaşardınız. Fotoğrafçılara gider stüdyolarda pozlar verirdiniz ailecek. Fotoğrafçı önce en uygun pozu verdirmek için dakikalarca uğraşır hiç hareket etmeyin diye defalarca uyarır sonra flaşı patlatırdı. Göz kırpmamak için kendi kendinize

söz verseniz de nafile; o güçlü ışıpta gel de göz kırpmama! Sonra bir panik "Acaba gözü kapalı mı çıktım, göz bebeklerim kırmızı mı göründü?" kaygısı, bir iki gün sonra çıkacak fotoğrafı elinize alana kadar devam ederdi. Hatta fotoğraflara verilen ehemmiyetin boyutunu algılamamız adına bir örnek daha veriyim; kendimizi çirkin bulduğumuz bir fotoğrafı günümüzdeki gibi hemen silemezdik o zamanlar. Özenle, kendimizin ya da sevmediğimiz diğer kişinin kafasını oyarak fotoğraftan çıkarır ama onları tamamen yok etmeye kıyamazdık.

Şimdilerde daha kıymetli olduğunu iddia edenler de yok değil. Çünkü hemencecik çekip anında görebiliyor ve uzaktakilerle de paylaşabiliyor, özleminizi biraz olsun giderebiliyorsunuz. Uzaktaki yakınlarınızla hasret giderme kısmına şerh koyarak diğer kısımlarını reddediyorum. O maddede dahi uzaktaki yakınların sizli fotolardaki yiyemeyeceği yemeklerin veya içemeyecekleri kahve ve çayların fotoğraflarının neresine içleri cız etmeden bakacaklarını da merak ediyorum doğrusu.

Sonuçta fotoğraflar çoğalıyor, çoğalıyor, çoğalıyor. Click, çat, çit sesleri her salise, her cepheden duyuluyor. Çoğaldıkça değersizleşiyor. Çünkü çekerken çok önemsedığınız o an, telefon hafızanız dolunca "Aa bunu da mı çekmişim ya-hu" şaşkınlığıyla sil tuşuna kurban veriliyor.

İşte kapitalizmin ve her şeyi öğüten tüketim toplumunun elleri evimizin içine kadar sokulup kayınvalide ve kayınpederimin fotoğraflara bakarkenki çocuksu neşelerini parçalamaya bir adım uzakta. Bunu yaparken bilinçli bir kötülükle yapıyor demiyorum aksine belki farkında bile değil. Tek istediği, bedeli ne olursa olsun vermekten çekinmediği, daha fazla para. İşte bu yüzden bizi mutlu eden kaç değeri yok ettiğinin sanırım farkında değil. Yapıyor, her yaptığıyla önemli bir anıyı daha yok ediyor ve bunu umursamadan yoluna devam ediyor.

Hepsi bu kadar işte!

Bir Yaşama Biçimi Tiyatro

Kurtuluş ÇELEBİ

Başkent çok uzak göründü bize. Yaklaşık 350 km'lik yol. Ama her şeyi göze alıp tiyatro delisi bir arkadaşımınla beraber bu yolu kat edip en çok izlemek istediğimiz oyunu görmek istiyorduk. Bir gün öncesinden yolculuk heyecanı sarmıştı bizi. Gideceğimiz günün sabahında kendi gösterimiz vardı. Hazırlıkları yaptık sahneye çıktık, ben Karagöz o Hacivat heyecanı ile oyunu tamamladık. Oyunumuz çok keyifli geçti, üzerimizi değiştirdik, paramızı aldık. Aldığımız parayı yine tiyatro için kullanacaktık. Kazancımız akşamki yolculuğumuz için ve o gün ki karnımızı doyuracağımız paraydı. Öyle çok bi para değil, tren biletlerimiz, yemek paramız ve orda izleyeceğimiz tiyatro biletlerini almaya kanaatimizce ancak yetecekti. Geri dönmeyi hesaba katmadık. Düşünmedik. Dönmeyi düşündük tabi ki ama nasıl döneceğiz diye tasa etmedik. Akşam oldu yemek yedik ve geceyi bekledik. Garda beklerken bir görevli ile sohbet ettik. Bize nereye gideceğimizi ne yapacağımızı sordu. Anlattık, şaşırды "Yalnız böyle boş gidilmez" dedi ve "Benim görevim bitti eve gidiyorum şu ekmeği alın" diyerek bize bir adet pide verdi.

Elimizde kitaplarımız, oyun metinleri, biraz para, yarım pide ve hayallerimizle 10 km hızla başladı başkent yolculuğumuz.

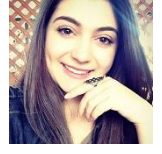
Soğuk bir Ocak akşamında kalabalık trende yerimizi yaşlı amca ve teyzeye verdik. Tren çok kalabalıktı şansımıza ve biz Sorgun'dan sonra trenin merdiven basamağında gittik. Karşılıklı kapıların arasından soğuk gelse de, basamak soğuk olsa da, yüreğimiz inanılmaz sıcaktı. Gece ilerledi uyku zaten yok, karnımız acıktı ve o pide aklımıza geldi. Arkadaşımınla beraber pideyi ve geceyi hayallerimizi katık edip paylaşarak uykusuz ve yorgun yolculuğa devam ettik. Sabahı zor oldu ama 8 saatlik bir yolculuktan sonra Ankara Gar'a ulaştık. Garda biraz uyuduk ve sonra kahvaltı için Ulus'a geçtik ve yine yavan ekmeğimizi bölüştük.

Tiyatro kütüphanesinde biraz araştırma yaptıktan sonra oyunu izleyeceğimiz yere ulaştık. Gişeye geldiğimizde oyunun biletlerinin bir hafta önceden tükendiği gerçeği ile baş başa kaldık. Gişedeki hanım burada biletler hep bir hafta öncesinden biter dedi. Bu şaşkınlıkla halimizi anlattık. Siz yine de güvenlikle bir görüşün dedi. Güvenlik ben bir şey yapamam ama şu karşıdaki beye bir sorun dedi. Beye yaklaştık ve durumu anlattık hafifçe gülümsedi ve hiç unutmuyorum o anı "Ne güzel onca yol gelmişsiniz hem de tiyatro için" dedi. Sonra bize fuayede beklememizi söyledi. On dakika sonra güvenlik geldi ve "Efendim sizi yukarı alalım dedi" bizi locaya aldı ve oyunu seyrettik. Oyun çok güzeldi bizi oraya çıkartan adam oyunun yönetmeniymiş. Oyun sonrası teşekkür için aradık ama bulamadık. Çünkü aradığımız kişinin kim olduğunu anlatamadık.

Oyundan çıkıp tekrar Kızılay'a geldik karnımızı doyurduk ve dönüş için gara yürüdük. Neden mi? Dönüş için tren bileti alacak kadar para kalmadı elimizde. Yani birimiz için bile yetmiyordu. Birimiz gitse diğerimizi kurtarırdı belki. Derken gara ulaştık içeri girdik ve Kayseri'ye giden treni bulduk. Yanına kadar gittik. Trene binemiyoruz çünkü bilet yok ve trenin kalkmasına on dakika var. Biz birbirimize bakıyoruz. Bizi gören iki kondüktör görevlisi binse nize neyi bekliyorsunuz dedi. Biletimiz yok dedik. Aşağıdan alın birazdan kalkacak tren dedi ve yürüdüler. Sonra geri dönüp baktılar bunlar niye gitmiyor diye, yanımıza geldiler ve sordular, anlattık. Merak etmeyin 1. Vagona geçip oturun size 2 bagaj bileti keserim olur biter dedi bir tanesi. Çok mutlu olduk ve teşekkür edip atladık trene. Vagona geldiğimizde bir de ne görelim vagon bomboş. Yatarak geldik ikimizde. Üzerimizde tatlı bir yorgunluk istediğimiz oyunları izlemenin ve araştırmaları yapmanın sevinci ile ilk Ankara maceramızdan bagaj olup geldik.

KELEBEK MİSALİ

Ayyüce İNCE

Rüyalara inanır mısınız bilmiyorum ya da onların gerçekten hayata dair bir anlam ifade ettiğini düşünür müsünüz?

Bana soracak olursanız evet, benim rüyalarım da onların bana verdiği mesajlar da kıymetlidir. Özellikle sizin de sabah gözlerinizi açtığınızda “oh be şükürler olsun ki rüyaymış” ya da “Keşke uyanmasaydım sadece bir rüyaymış” dediğiniz oluyordur. Ben bugün “Şükürler olsun ki sadece bir rüyaymış” diyerek uyananlardan oldum galiba.

Rüyada birisi senin öleceğini söylüyor tıbbî belgeler ile de bunu kanıtlıyor. Sonra mı? Akıl almaz olaylar yaşanıyor bir insan bedeni nasıl bu hâle gelir? Beynim karıncalanıyor adeta. Bir anda büyük bir heyecanla her şeyi yapmak istiyor insan tüm yapamadıklarını ve yapmak istediklerini. Sonra aniden duraksıyor bir günü kalmış birisi yapsa yapsa ne yapabilir? Bir gün boyunca boşa kanat çırpın kelebek misali... Ama aldığı nefes durdurur mu insanı, duramıyor yerinde ailesi; sevdikleri, geçmişi ve gelmeyecek olduğunu bildiği geleceğini düşünmeye başlıyor:

Tik tak tik tak tik tak...

Ah! Bu saat böyle ses çıkarır mıydı?

Zaman kavramı böyle can yakar mıydı?

Hayır, hayır susmalısın saat!

Zamanın geçtiğini duymak istemiyor, çünkü artık o zamanın sonunu bilenlerden.

Ne yapacağını şaşırılmış bir şekilde ellerini ovuşturuyor. Hadi ama insan, kelebek bile bir gün için özgürce o kadar uçuyor renk renk çiçeklere konuyor yaşamın tadını çıkarmak için. Ne bu, cam fanusun içinde sıkışıp kalmış böcek pozları...

Yok, yok olmaz haklıyım uzun zamandır ilgilenildiğini düşündüğü aslında ilgilenmediği sevdiklerinin ailesinin yanına gitmeli ve vedalaşmalı. Bir anda içinde ilk defa özlem ile çare-

sizlik birleşiyor elleri ayakları resmen bağlanıyor dizleri tutmuyor kaskatı kesiliyor. Hadi kalk sevdiklerini görmeye için son saatlerin! Ama yok gidemiyor. Hiç bilmediği o çaresizlik duygusu izin vermiyor. İnsan bilmediği yaşamadığı bir duyguyu nasıl yensin ki!

Hadi vicdan gir artık devreye yeter bu kadar zaman tanıdığımız. Gözlerini kapatıyor eliyle başına vuruyor ah ben neler yaptım ben hayatıma kendime neler yaptım...

Saatın sesi onun her hücresine zerre zerre işliyor. Vücudunda dolaşan kanın artık ona yaşama sevinci vermediğini zorla dolaştığını düşündükçe beyni zonklıyor. Tam pes edecek aslında her şeyden ama göğsünde delice atan şey ona engel oluyor. Ah insan bu kadar saf olma, pes etmene kalbinin sesi izin verir mi attığı sürece?

Ani bir öfkeyle saati paramparça ediyor ama sesi hala kulaklarında tik tak tik tak... Pencereyi aç sakinleşmen gerekiyor hadi.

İlk defa gözü kamaşıyor güneşin ışığından, güneşe gülümseyerek bakıyor sonra onun ışığının gözlerinde yarattığı etkiye gülüyor kendi kendine. Kuşlara bakıyor ne kadar özgürlermiş ben onları sadece kafeslerinde yaşarken görmüştüm. Aslında ne büyük bir yaşam alanları varmış. En özgür varlığı nasıl bilmez bir insan!

Bulutlar, gökyüzü ve güneş ah bir tablo kadar güzel, bunlar nasıl renkler?

Siyaha kavuşmak üzere ama yeni fark ediyor mavinin özgürlüğünü, sarının sevimliliğini ve beyazın huzurunu. Ne büyük bir kayıp, ne büyük bir acının tablosu bu böyle!

Sonra payına düşen temiz havayı sonuna kadar içine çekiyor tekrar gökyüzüne borcu olan nefesini vermeye çalışıyor ama nafille kabul etmiyor artık gökyüzü onun nefesini. Tekrar içine çekiyor ama yok veremiyor nefesini iyice boğuluyor. Sanki iki el onun boğazına yapışmış

soluk borusunu ele geçirmeye çalışıyor. Olanlara anlam veremiyor normalde iki saniye süren nefes alışverişi nasıl bu kadar zor olabilir ki bir insan için. Yere yığılıyor, direniyor bir yandan da elini kanatan saatin, akrebini yelkovanını avucunda sıkıyor. Gözünü kapatmamakta direniyor çünkü o siyahı sevmeyip beyaza da değer vermeyenlerden ama artık nafile uyuşuyor bedeni duruyor düşünceleri ve kapanıyor gözleri son damla düşüyor ellerine...

Gözyaşımın elime düşmesiyle gözlerimi açtım. İlk işim nefes alıp vermeyi dikkat edin sadece nefes almak değil "nefes alıp vermek" şükürler olsun dedim sessizce. Telefonun sesiyle irkildim hemen açtım ailemin sesini duymamla tekrar o büyülü cümleyi fısıldayıp gülümsedim. Saati baktım zaman geçiyor harekete geçmeliyim dedim içimden. Pencereyi açtım güneşe kuşlara gülümsedim harika görünen renk cümbüşünün gözlerimi kamaştırmasına izin verdim ve onlara haykırarak:

Teşekkür ederim hayat bana yaşattığın bir saniye için bile teşekkür ederim!

Aldığınız ve verdiğiniz her nefesin kıymetini anlamanız dileğiyle...

21 AĞUSTOS DÜNYA YAZI GÜNÜ

Dergi olarak 21 Ağustos Türk ve Dünya Yazı Günü önerisini çok gerekli ve yerinde bir teklif olarak görüyoruz. Böyle bir etkinliğin önemi zaman geçtikçe daha iyi anlaşılacaktır.

Okuma melekemizi de geliştirecek olan bu etkinlik ülke geneline ve halk tabanına yayılarak benimsendiği vakit gelecek için daha ümitli olmamızı sağlayacaktır.

Okumadığımız ve bilgiye dayalı zihni üretim yapmadığımız iddiası bu günlerin getireceği katkılarla zamana yenik düşecektir.

Bu inanç ve düşünceyle Dünya Yazı Günü hayırlı olsun diyoruz.

Acemî Kalemler

TANIDIK YABANCILARIM

Nasıl da eksiktim.
Çaldığınız gülüşlerimi
Eğreti yamalarla tutturdum yüzüme
Asla yakışmadım.
Ne içinize
Ne içime

Yapılan hayat provalarında
Boş bir bakışı daha ekledim.
Göz altı mahalime...

Ben ne kadar eksiksem
Siz de o kadar yoksunuz.

Yolları çamurlu bir kasabanın
Göğüne astım tüm siyahları
Biliyorum.
Döneceksiniz.
Belki ölü
Belki ölüm kadar diri
Tam da başınızın üstüne gerdim
Kalbinizi...

Soy ağacımdan tanıdık.
Yüreğimden yabancı kalabalıklardayım.
Kimseye benzetemiyorum kendimi
Vefasız şiiirlerimin son dinletisi bu
Acıklı olanlar
Taziyenizde tam sayfa

Tırmadığım kayısı ağaçları affetti beni
Ben de elime batan dikenli teli
Çocuk aklımda kaldı
Kalın kafalardan
Kalın azarlama sesi

Köy dolmuşlarını beklemiyorum artık
Süt, eskisi kadar pahalı değil yabancı
Kaysı reçelinde de nefret ediyorum.
Sormazsınız bilirim.
Gevezelik benim ki
Annem değirmende ağartmadı saçlarını
Sizin anbardaki çuval çuval unlar
Hala beyaz mı?
Kaç boş odanız var kim bilir?
Yalnızlıklarınızın baş köşede
Biz bir odada yedi kişiyiz.
Hiç yabancı olmadık

Sonay KARASU

Yüksel AKÇAYIR: “KENDİNİ SİGAYA ÇEKEMEYENİN BAŞKALARINI DİDİKLEMeye NE HAKKI OLABİLİR.”

Söyleşi: Emine ÇOBAN

1- uzun zamandır şiir yazan biri olarak kitapta niçin bu kadar geciktiniz diye edebi geçmişinizle birlikte sorarak söze başlasak ne dersiniz.

Ben hiç şair olmak için şiir yazmadım. Kendi duygularımı zapta geçmek, hislerimi arşivlemek için tutulan tutanaklar gibi bakardım şiire. Yazarken kendime yönelmem, kendimi sorgulamam ve yargılamamdan ötürü kim beni niçin okusun benim iç dünyam kimi ilgilendirir dedim. Belki de korkaklığım kılıf hazırlamaktı. Bu yüzden de kitabı hep öteledim.

Yazdığım bütün şiirleri ham görür, çalakalem yazılmış karalamalar kabul ederdim. İlerde hayallerim bitip, elim boşalınca hepsini tek tek yeniden ele alır, üzerinde çalışıp şiire benzediklerinde el yüzüne çıkarırım diye erteledim. Ancak ne hayallerim tükendi ne ellerim boşaldı.

Karalama kabul ettiğim şiirler de öyle çoğaldı ki onları yeniden ele almaya ne zamanım kaldı ne ömrüm.

Bir taraftan da yazdıklarımı izinli izinsiz, haberli habersiz birileri şarkı yaptı, türkü yaptı yahut yayınlamaya devam etti. Mademki yazdıklarım söylenmeye, okunmaya ve yayınlanmaya değer bulunuyor, ben de ellerimle yüzümü kapayarak görücüye çıkmaya karar verdim. Şiirlerimin bir kısmını –edebi seviyesine çok saygı duyduğum –ŞİİR VAKTİ dergisinin özgün edebiyat yarışmasına yollamaya cesaret ettim. İlk şiirim 1974 yılında İstanbul’da yayınlanan (ÜLKÜ PINARI) dergisinde çıktı. Daha sonra Konya’da yayınlanan KONEVİ dergisinde iki yıldan fazla süren bir zaman diliminde hemen hemen her sayısında benim de şiirlerim bulun-

du. Ama benim için en kayda değeri 1982 yılında dört sayı çıkardığımız el yazması (EDEBİYAT ÇEVRESİ) her sayısını bir tek adet olmak üzere elle yazdığımız dergidir. Çünkü bunun Türkiye’de başka örneği yok.

Şimdilerde de Şiir Vakti dergisinde çıkmaya devam ediyorum şiirlerim.

2-Saygı değer hocam, sizi Şiir Vakti dergisinde yayınlanan şiirlerinizle tanıdık. Bir de yazar okulunda derslerimizde şiirlerinizden örnekler sunan Selim Tunçbilek vasıtasıyla şiirinizin imkânlarını biliyoruz. İlk şiir dosyanız “Rüzgâr Kalsın” adını taşıyor. Dosyanız “Özgün Edebiyat Şiir Ödülü”ne layık bulundu. İlk kitapla çıkışı yapmak güzel bir duygu olsa gerek.

“Marifet iltifat ister” demiş atalar. Tabi ki güzel duygular. Ben bu ödülü şöyle okuyorum: Biz seni okumaya ve yayınlamaya layık görüyoruz. Elini korkak tutma daha çok yaz. Bu çok güzel bir rüzgâr, çok kuvvetli bir itici güç.

Sosyal medyada kendi çevreme duyurdum ve çok olumlu tepkiler geldi. Kitaba ve şiirlerime ulaşmak isteyen bir sürü insan çıktı. Çeşitli şiir toplantılarına şiir meclislerine davet edildim. Okuduğum şeylerin şiir olduğuna bu ödülü ve Şiir Vakti yayınlarını kanıt gösterdim.

Artık bir yerde şiir okuduğumda, birisi bir şey okudu demiyorlar Yüksel Akçayır şöyle bir şiir okudu diye yorumlar yapıyorlar. Bu da beni bundan sonraki çalışmalarımı da yayınlamam konusunda cesaretlendiriyor.

3-Şiirinizi özellikle “Rüzgâr Kalsın” isimli Şiir Vakti Yayınları arasında çıkmış kitap için söy-

lüyorum: sizin şiiriniz "Ne yanar kimse bana ateş-i dilden özge/Ne açar kimse kapım bad-ı sabadan gayri" diyen Fuzulî'nin şiirine yaslanıyor diyemiyoruz. Zira sizin rüzgârı ele alışınız kendi gerçekliğinizle iç içe ne dersiniz?

İnsan çevresiyle vardır. Etrafındaki doğal ve sosyal olayları yorumlarken kendini hariç tutamaz yahut tutmamalı. Ben, başlayacağı yeri bulamayan kendinden başlasın derim hep. Kendini sığaya çekemeyenin başkalarını didiklemeğe ne hakkı olabilir. Eldeki malzeme rüzgâr, hava, su vs. olsa da içinde şairin yüreği, arkasında beyni vardır. Başkasından başlayan şeyler bende ne yaptı, benden başlayan şeyler başkasında ne uyandırdı diye bakmadan edemiyorum. Yazarken göğsünde derin ve ince sızılar hissetmeyen başkalarına düşüncelerini aktarabilir ancak duygularını asla...

4-Yüksel Akçayır öncelikle şiirini kurgularken nasıl bir kaygıyla hareket eder. Şiir size neyin kapısını aralıyor?

Şiirin kalpten beyne doğru mu yoksa beyinden kalbe doğru mu aktığını çok ayırt edemem. Ama ikisinin birlikte olmadığı şiirden de şiir olmayacağına inanırım. Düşünceleri duygularla yoğurarak parlatmak, şiirin özü bu olsa gerek.

Ben şiirlerimi kurgularken, benim yüreğimin kanadığı yeri bulup, karşı taraftakinin aynı noktasına dokunmak üstünden giderim. Şiiri neresinden yakalarım yahut şiir beni neremden yakalar o her şiirde değişiyor. Kurgularken edebi kaygılardan çok duygularımın masumiyetini bozmadan, kirletmeden şiire yerleştirmeyi öne alırım.

Şiir benim uçan halımdır. Ona bindiğimde kendilerine haber vermeden başkalarının yüreğinde gezmenin, keşif ve seyirler yapmanın

kapısını aralar. Şiirin beni götürdüğü yerde ya kötülükler yoktur, ya da kötüler de insafli ve adaletlidir...

5-Kitap eleştirilerinizde nesnel ve öznel eleştiri iç içe kullandığınız görülüyor. Eleştiri kaleminize çok uzak gözüküyor. Bu alanda yazmaya devam edecek misiniz? Eleştiri alanında ciddi bir boşluk olduğu da göz önüne alındığında ne dersiniz, Acemî Kalemler'e eleştiri yazmak sizi incitir mi?

Şiirlerimi hep birilerinin önüne sermek onun en insafsız biçimde olmuştunu, olmamışını, eksikliğini, fazlasını ya da gözü, kulağı ruhu tırmalayan neresi varsa yüzüme çarpmasını istedim. Bu yüzleşme üzerinden yazdığımı yeniden satır satır ele alıp geliştirmeyi çok arzu ettim. Ama okuduğum herkesin aferin güzel olmuş demesinin bedbinliğiyle şiirden soğudum. Tenkit olmadan tekâmül olmaz, yani birisi sizin görmediğiniz yetersizlikleri bulup önünüze koymadan gelişmeniz sınırlı kalır.

Bu sebeple küçük küçük kitap eleştirileri yazıyorum. Yazarken de test sorularının cevap anahtarı gibi şablonu üstüne koyup doğruları ve yanlışlıkları işaretlemeyi doğru bulmuyorum.

Eleştirirken yazara diyorum ki sen bu eseri yazarken neyi hedefledin bilemem, ancak bende şu ürpertileri yarattı. Edebi kriterler açısından da şunu yetersiz, şunu güzel, şunu da çok güzel buldum. Biliyorum sen bu eleştiri okuyup da kitabını yeniden yazmayacaksın. Ancak senin kitabınla benim eleştirilerimi birlikte okuyan başka yazma meraklılarına ön açmış oluruz belki.

Acemî Kalemler'e eleştiri yazıları yazmak dergiye ne katar bilmem de bana çok büyük şeref, sevgi ve mutluluk katar.

Melike Çelik

Zifiri bir yağmur bastırıyor kara talihimin üstüne... Burada insan gök kuşağına hasret. Yer kara, gök kara... Nasıl gün yüzüne çıkar ki renkler?

Günlerdir ocakların başından hiç ayrılmadım. Gözlerimi bir an dahi ayırsam kör olacaktım gibiyim. Alev topu benim de yüreğime düştü... Gören yok, duyan yok, bilen yok...

Aylardır bir ormanın dibinde, herkesten ve her şeyden uzaktayız. Başımıza bir iş gelse, kimsenin ruhu duymaz. Yol geçmez, kervan konmaz. Zaman yarılmış da orta yerinden buraya düşmüşüz...

O gecenin üzerinden yirmi üç gün döndü. Korku, kalbime saplanan bir bıçak... Bütün duyularım kangren... Ah nasıl yaşanır ki bu bilinmezlikle?

Erkekler ormandan kestikleri meşe odunlarını günlerce taşıdılar yanı başımıza. Kadın erkek, çoluk çocuk demedik; çattık hepsini, kurduk toruğu. Yoksulluğumuzu ne artıran ne de azaltan, odunlarla birlikte bahtımızı da kömüre çeviren ocağımızı... Gençliğimizi de gömdük içine; umutlarımızı, gecemizi, gündüzümüzü... Sonra kendi mezarımızı kapatır gibi toprakla kapladık her bir yanını. En ufak bir delik açılrsa bütün emekler zayı olurdu, bilirdik. En tepesinden böğrüne bırakıldı alev topu. O yandıkça ben alev alacaktım meğer kim bilebilirdi? Ateş, için için yandıkça; yüreğim üşüdü, buz kestim. O köze döndükçe; ben, küle döndüm.

En az bir ay yanmalı ocak...

Onuncu gece, nöbeti anamdan ben devraldım. Git yat ana, ben bakarım ocağa, deyip gönderdim kadıncağızı. Niyetim gözlerden uzak Halil'e derdimi anlatmak, bu işin olmayacağını belletmekti gayrı.

Halil, vazgeç benden. Anamla konuştum, babam vermezmiş beni sana, dedim bir solukta.

Halil, olsun sen bana varırsın, dedi aldırılmaz.

Varamam Halil, varamam. Anamın göz çukurlarında kendi geleceğimi görürüm. Varsam sana, babamın şingirdayan tespisinde ömrümüzün soluğu yakar yüreğimi. Varamam Halil. Burada üç kuruşluk kömür uğruna hayatlarımız karanlığa boğulur. Hem şehirden biriyle evlensem, gün görmemiş anam da rahat eder belki. Söylesene, ben de anamın kaderinde mi boğulayım?

Biz sevdamızla her zorluğu atlattırız, dedi Halil.

Bu kara is, kara duman altında pembe çiçekler açmaz Halil. Açsa da yeşermez, soluverir ertesinde.

Bitsin artık bu mahrumiyet. Ne kadar daha yaşanır ki böyle çadır köşelerinde. Elektrik yok, su yok... Doğacak çocuklarıma bu zulmü yaşatmaya hakkım var mı?

Bunların hiçbiri olmasa ne yazar, eskiden insanlar bunlar olmadan da mutlu değil miymiş, diye sordu.

İnsan bilmediğinin, tanımadığının eksikliğini anlamaz Halil. O eksik her geçen gün bir gedik açar yüreğinde. O yara her gün kanatır nefsinin. Sen abin Yusuf'u hiç tanımasaydın onun yokluğunu yıllarca nasıl taşırdın ruhunda?

Halil duraksadı o an. Abisini hatırladı belli, gözlerinde çakan şimşekler geceyi kızıla boyadı. O daha çok ufakken, abisi ocakta gece nöbeti beklemiş. Sabah olunca bakmışlar toruğun yanında kimse yok. Yusuf günlerce bulunamamış. Günler sonra ocak açılınca Yusuf'un kalıntıları çıkmış göğe kazılı mezarın içinden. Yusuf'un acısı zelil etmiş anasını. Ateş bırakıldıktan sonra içerisi bir yanardağdan farksızdır. Ola ki üzerine çıkıldı toruğun, her an yutabilir adamı.

Abimin o kuyuya düşmesi kazaydı elbet, deyip çadırına döndü o gece Halil. Bir daha da gören olmadı. Nasıl anlatırdım o gece yaşadıklarımızı kimseye? Nasıl söyledim onu son görenin ben olduğumu? Dilim varır mıydı şüphelerimi dillendirmeye...

O gece alınma kazılı bir volkan. Onu kör kuyuya atışıma mı yanayım, onsuz kalışıma mı? Ah! Sevda bu kadar ucuz şey mi, iki dünya malına değişile? Ben nasıl kandım da o lafları ettim Halil'e!

Halil! Sensiz tüm nefeslerim eksik, her bir zerrem yaralı... Leylim de sen, neharım da... Gel gayrı. Seni yakan odun da mı arlanmaz bizden aldıklarından? Ne farkı var o odunların Hz İbrahim'i yakmayanlarından? Genzimi delen bu kömür kokusu hangi yuvaya huzur verir ki? Aşkı karaya çalan bu kömür titretmez mi alevinde ısınmaya çalışanları?

Üç gündür açılıyor ocaklar. Her kürekte yüreğim dökülüyor ağızımdan. Sana ait en ufak bir iz çıkacak diye aklım sığmıyor kalıbına. Ben hiç gökkuşağı görmedim Halil. Bedenime kene gibi yapışan bu karadan başka renk tanımadım. Benim tek boyam, yek süsüm bu katran karası. Sen dön yeter ki ben bu karaya da razıyım.

Yağmur kara çeviriyor şimdi. Beyaz tozlar ipil ipil saçılıyor etrafa. Tüm renkleri toplasam karaya galebe çalmaz mı? Söylesene masallar yalnız şehirliler için mi?

HAYAL

Fatma DAĞLI

Valizini toplamaya ara vererek doğruldu ve yavaşça pencereye doğru ilerledi. Uzun servi ağaçlarının gölgelediği bahçede dolaştıktan sonra sessizliğini paylaşan banka sabitlendi bakışları. İçi buruk, boğazında koca bir yumru.

Hayal, iki adım gerisinde duran, karanlığın gölgelediği yüzüyle cansız bir mankeni andıran adama çevirdi bakışlarını:

“Demek buraya nasıl geldiğimi çok merak ediyorsun?” dedi. Bir süre sessiz kaldılar.

Düşünceleri geçmişin karanlık dehlizlerinde yolculuğa çıkarken hüznü bir fısıltı sızdı Hayal’in dudaklarından.

“Anlatayım o zaman...”

...

“Hatırlıyor musun bilmem? Uzunca bir iş seyahatine çıkacağını söylemiştin korulukdaki kır kahvesinde. Ellerini masanın üstünde birleştirmiş, başparmaklarını huzursuzca birbirine dokunduruyordun. Sandalyenin ucuna doğru kaydırmıştın bedenini. Gözlerin, akreple yelkovan dan medet umarcasına saatine odaklanmıştı.

“Neyin var?” diye sorduğumda cevap vermemiştin. Yüzünde kül rengi bulutlar dolaşıyordu. Gözlerini gözlerimden kaçırıyordun. Endişe sarmaşık dalları gibi tepeden tırnağa sarmıştı bedenimi. Uzanıp ellerini tuttum, terlemişlerdi. Düşündüğümde daha büyük bir yara alacağımı o an anlamıştım aslında.

Telefonuna bakma bahanesiyle ustaca sıyrılmıştın avuçlarımdan. Karşımda oturan, elimi uzatacak kadar yakın, ufuklar kadar uzak olan bu sen “sen” olamazdın. Kayıtsız davranışlarının yarattığı hayal kırıklığından sıyrılıp derin nefesler alarak sakinliğimi korumaya çalışıyordum. Titreyen sesimle:

“Korkutma beni ne olur, kötü bir şey mi oldu?” diye sorarken bin yıl yaşlandığımı hatırlıyorum. Deseydin ki ‘zordayım’, şahmeran misali ömrümü feda etmeye hazırdım uğrunda. Yazık ki gözlerin gözlerime değdiğinde, bir zamanlar göz-

bebeklerinde titreşen sevgimizin, kör kuyularda sönen ışıklar gibi yavaş yavaş kayboluşunu izledim kederle. İzledim de inanmak istemedim gördüklerime.

“Zaman, sadece birazcık zaman” demiştin buz gibi bir ses tonuyla. Nefesimi tıkayan bu yumru işte o an oturmuştu boğazıma.

“Zaman? Nasıl yani, ne için?” diye fısıldamıştım dehşet içinde.

Susuyordun.

Ürkütücü bir sessizliğin içinde en yüksekten düşüyor, un ufak oluyordum. Kırıklarımı toplayıp yeniden birleştirmeye çalışıyordum el yordamıyla, aklımın katran karanlığında. Üzmemek için seni, zihnime üşüşen binlerce soruyu susturuyordum. İçime içime ağlayan gözlerimi kaçırıyordum senden. ‘Umudun’ yanılmamak için yenilmeyi göze alanları tutunduğu anılara tutsak eden, zalim, biraz da hain olan yüzüyle tanışmıştım. Bir yanım kalkıp ardıma bakmadan gitmemi söylerken, bir yanım eteklerimden çekiştiriyor ve oturduğum yere beni adeta çiviliyordu. Birdenbire:

“Pekiye, yıldönümünde, tam burada buluşalım” deyivermiştim. Sense başını sallamakla yetinmiştin sadece.

“Sonra, sonra kalbime batan hayal kırıklarının acısıyla koşar adımlarla uzaklaşmıştım oradan.”

Hayal, nemli bakışlarını artık adını bile hatırlayamadığı adamın yüzüne tokat gibi yapıştırdı.

“Başını öne eğdiğine göre hatırlıyorsun olanları.” derken kolundan tutarak komodine doğru çekiştirmeye başladı onu. Henüz valize yerleştirmedeği günlüğünü çekmecedan aldı ve yatağın kenarına ilişti usulca. Acı ve umutlarını paylaşmak için her eline aldığı gözyaşlarının konuştuğu, kaleminin sustuğu bu defterin buruşuk bir sayfasını işaret ederek:

“Buradan sonrasını beyaz perdeden izleyelim” dedi.

Sihirli bir küreyi andıran günlüğün yaprakları arasından beliriverdi Hayal'in hüzünlü görüntüsü.

Aylardır beklediği günün gecesi aydınlığa gömülmek üzere. Gözlerinden damlamamak için direnen yaşlarla dinliyor yine yalnızlığın ürküten ninnisini. Bunca zaman nasıl dayandı, içindeki yangınla küle dönmeden nasıl yaşadı bilinmez.

Bulutlar pusuda. Sabah olduğunu geç fark ediyor. Yavaşça doğruluyor yataktan. Uykusuz gözleri çöl misali... Göz kapaklarını kırıştırmayıyla birlikte -feri sönmüş bakışlarını canlandırmak için midir bilinmez- nemleniyor kirpikleri. Omuzlarına çöken bu ağırlık da neyin nesi? Kollarını kaldıracak gücü bulamıyor kendinde. Nefesi ciğerlerini doldurmaya yetmiyor sanki tıkanıyor. Ha bir gayret uzanıp son takvim yaprağını da koparıyor ürkek parmaklarıyla. Anılarını, hayallerini, cevapsız sorularını giydirip yalnızlığına, adına 'umut' diyor yine...

Dolabın kapağını açıyor. Aylar öncesinden bugün için özenle hazırladığı kıyafetleri giyinmek gelmiyor içinden. Toprak renklerine bürünüyor istemsizce. "Çok mu sade oldum?" diye düşünüyor. Bir iki aksesuarla canlandırıyor görünüşünü. İçindeki bu huzursuzluk neden? Umduğunu bulamamaktan mı korkuyor?

Hava hâlâ kapalı, yağmur yağdı yağacak. Şemsiyesini alarak gölge gibi süzülüyor kapıdan.

Sözleştikleri yere geliyor günün ilk ışıklarla, her zaman oturdukları masaya yerleşiyor.

"Söz verdiğinde tutardın sen" diye fısıldıyor Hayal, son bir umut bekliyor onu... Gözleri yolda, her geleni yüreği ağzında, o bilerek. Beklediği bir türlü gelmek bilmiyor. Akşam oldu olacak...

Kalkıyor. Yüreğinde yanılığın acısı, başı öne eğik. Gözlerinden sağanak olup yağın geçmişini ayaklarında sürüye sürüye koruluğa doğru yürüyor. Yaprakların nihavent hışırtısına eşlik ediyor dudakları:

"Taşlara mı döndü kalbin, gelmedin. Aylar geldi geçti, sen gelmez oldun..."

Ne çok severdi bu hüzünlü Azeri türküsünü. Meğer bir gün kendi acısını dillendirecekmiş bu dizelerle. Yineliyor: "Sen gelmez oldun..."

Defalarca söylüyor bu cümleyi. Önce yavaş, sonra hızlı, sonra daha da, daha da hızlı tekrarlıyor. Derken kıkırdamaya, ardından yüksek sesle gülmeye başlıyor. Sarı-turuncu hazan renklerini çatlatıp kızıla boyayan kahkahaları sustukça "Sen gelmez oldun" diyor, sonra tekrar ve tekrar gülmeye devam ediyor. Anıları, ağaçlar, bulutlar, etrafındaki her şey dönüyor. Sendelemeye başlıyor. İyiden iyiye sallanıyor, bir adım, titrek bir adım daha atıyor. Sonunda dizlerinin üzerine çökerek başını semaya kaldırıyor. Gri sözcükler uçuşuyor etrafında. Gözyaşları gökyüzüne doğru mu akıyor? Ellerini uzatıyor, tutamıyor. Sözü bittiği yerde olduğunu anlıyor. Hayata paydos verip susuyor.

Hayal'in görüntüsü defterin yaprakları arasına gömülerek kayboluyor...

...

Günlüğünü özenle kapatıp valize yerleştirdi. Tam o anda, bir zamanlar sevdiği adamın koluna dokunmak için elini uzattığını fark edince ürperip geri çekildi. Hayal'in acı acı baktığı gölge iki büklüm olarak fısıldadı:

"Sonra?"

"Sonra ne mi oldu?" diyerek derin bir iç çekti Hayal.

"O gün hava kararmaya yüz tuttuğunda bir salıkım söğüdün altında dizlerimin üstünde, kollarımı göğsümde kavuşturmuş, ileri geri sallanırken bulmuşlar beni. Boşluğu deler gibi bakıyormuşum. Uzunca bir zaman hiç konuşmamışım."

Pencereye doğru ilerledi.

"Şu gördüğün bankta" dedi servinin altını işaret ederek "korkularımı azat ettim, keşkelerimi, acabalarımı uğurladım birer birer, hafifledim. Bugün yeni bir başlangıca yürüyorum."

Aylarca sessizliğini dinleyen bahçedeki bu vefalı tahta yığınının gözlerini ayırmadan yanı başındaki hayale mırıldandı:

"Haydi, git şimdi..."

Gene kanepeye uzanmışsın, her zamanki yerinde, her zamanki şeklinde yatarken uyuya kalmışın gene birazdan çocuk ağlayacak, sen gene uyanıp bana kızacaksın. Bunu düşününce endişelenmiyor da değilim aslında derin bir iç çekerek camdan dışarı bakıyorum. Karşıda görünen Erciyes dağı kış günü bana senden sıcak. Dağ orada duruyor, sanki orada değil ben nereye koyarsam orada. Nedendir bilmem, aramıza koymuşum. İlişkimizin tam ortasına, bir ilişkimiz var mıydı? Onu sormayı unutmuşum, sahi söyler misin var mıydı?

Bulaşığı yeni bitirdim. Çayda ocakta kaynamak üzere. Yanına mutlaka kurabiye olmalı. Benim sevdiğim şeyleri, mesela en sevdiğim yemeği tuzu tam ayarında, ya da sinirli olacağımı bildiği için maç günlerinde hiç konuşmayan, çekirdek çitlerken her yeri batırmama rağmen şikâyet etmeyen, hiçbir arzumu ikiletmeyen bu kadını; bir kere de ben anlayayım diye düşündün mü acaba? Bazen de beni dinlediğini düşünüyorum. Konuşurken bana bakmıyorsun. Biliyorsun ki dinlemiyorsun. Ben dinlediğini sanıyorum, daha sonra sorduğum hiçbir şeyi hatırlamıyorsun. Senin harcanacak zamanların, benimle ilgili değil, sen biliyorsun. Ben susuyorum.

Güzel günler de olmadı değil, bir keresinde hatırlıyorum, bir şeyler taşıyorduk da ben kaldıramayınca, bırak ben alırım demiştin. Çocuğumuz doğunca çiçek te getirdin. Daha sonra o çiçeği annenin aldığını öğrenmek bile üzmemişti beni. Hatırladığım pek az gülüşünden biriyle seni öyle görmek, her şeye rağmen güzeldi.

Kış gecelerinde, karabaşlı dikiş makinesinin demir ayağından çıkan, tak tak sesleri arasında hayallere uyurken, sevip de evlendiğim adamın bu kadar değişebileceğini kâbuslarımda bile göremezdim. Sanki dikilen her yeni kıyafete, nakkaş gibi ince ince hayalleri işlerdik. Müşteriler giderken çantalarında hayalleri de götürürler, bize tek düze sıradan hayatımızı yaşamak kalırdı. Bu yüzden olsa gerek, annesinin beni beğendiğini söylediği ilk görücüyle beni sevip sevmediğini merak etmeden evlendim.

Bol kakkahalı kadın günlerinde, kucağımda bebekle çocuğun çıkmasını beklediğim okul kapısında ya da düğünlerde, bayramlarda bahsedilen mutlu evlilik tablolarından, yazılan sevgi günlüklerinden, gerçekten mutlular mı yoksa onlarda bizim gibi sadece yaşayıp gidiyorlar mı diye düşünmekten yorulmuş, kulağımı bütün seslere tıkamış, beni duymasını istediğim tek insanda bana sağır olduğu için sessizlik evrenine hapsolmuş gibiyim. Kentin kalabalığına rağmen, içimde derin bir tenhayla yaşıyorum.

Hayatımdan çıkarttığım her şeye, kepaze yalnızlıklara, sığındığım kökboyası halı desenlerine beni kucaklamasını istediğim, demir somya altlarına, merdaneli makinede dönmekten renge birbirine karışmış çamaşırlara, dönmek istiyorum geride bırakılmış tozlu kitaplık raflarına, duvarda asılı duran dantel Kur'an kabında yaşayabilirim, hayatım boyunca.

Neyse, çay kaynadı, öykü de devam etmeli...

A'MÂK-I HAYAL'E ANALİTİK PSİKOLOJİ AÇISINDAN BAKIŞ

Gazi GÖÇMEN

Yazın dünyamızın hak ettiği ilgiyi görememiş derinlikli eserlerinden olan A'mâk-ı Hayal, tasavvuf açısından çok önemli bir başyapıttır. Hayalin derinlikleri anlamına gelen ve Filibeli Ahmed Hilmi tarafından Osmanlı Türkçesi ile kaleme alınan eser 1910 yılında yayınlanmıştır. İki kısımdan oluşan kitabın ilk yarısında kitabın kahramanı olan Raci'nin Aynalı Baba ile görüşmeleri söz konusu edilir. İkinci bölümde ise Aynalı Baba'dan kalan hatıra defteri ile bu zatın çeşitli dünya görüşü sunulur ve ilk kısma ilaveler yapılır.

Hakikat arayışı içinde olan Raci'nin zihni, varlık ve varlık bilincine dair sorularla meşguldür ve bunlar onu sürekli rahatsız etmektedir. Bunlardan tamamen kaçıp kendini zevk hayatına vererek de çözüme ulaşamayan Raci'yi yollar bir gün Aynalı Baba'nın yaşadığı mezarlığa götürür. Sembolik olarak varlıktan vazgeçiş simgeleyen bu mezarlıkta Aynalı Baba'nın üflediği ney ile kendinden geçen Raci cezbe halinde hayalin derinliklerine dalar. Yoğun sembol dilinin kullanıldığı hayallerde Raci çeşitli âlemlerde gezer ve maceradan maceraya atlar.

Mitlerden dinlere ve felsefeye, hatta oradan da modern bilime kadar birçok öğreti ve disiplin aynı gerçek etrafında dolanıyor gibidir: "Kendini tanımak". Bu, mitlerde kahramanın yolculuğu olarak karşımıza çıkar. Uzun bir maceradan dönen kahramanımız artık erginlenmiş ve halktan ayrılmıştır. O, artık herkesin bilmediği bir sırra sahiptir. Dinlerde mistik öğretilerle (tasavvuf ve kabala gibi) kendini aratan kişi bir takım hakikatlere erişir. Felsefe ise bitmek bilmeyen bir arayış vardır. Cevaplardan çok soruların kılavuzluk ettiği bu yolda insanın aradığı, mitin ve dinin aradığından çok uzak değildir. Modern bilimde ise bu bağı en çok kurmuş olan Jung'un analitik psikolojisidir.

Jung'un analitik psikolojisi birçok yönden

Freud'un psikanalitik öğretisinden ayrılır. Derinlik psikolojisini oluşturan üç büyük akımdan biri olan analitik psikolojinin odak noktası, psikanalizdeki gibi cinsel dürtüler ve cinsel kompleksler değildir. Libidoyu yaşam enerjisi olarak algılayan Jung, cinselliğin ihtiyaçlarımızdan sadece biri olduğunu öne sürer ve insanın ruhsal ihtiyaçlarının da giderilmesi gerektiğini vurgular.

Jung'a göre her birey yaşam boyu bireyselleşme denilen bir süreçten geçer. Birey kendi bilinçdışıyla yüzleşmedikçe bu süreç asla tamamlanamaz. Bilinçdışını keşfetmeye başladığımızda genellikle karşımıza çıkan ilk katman gölgedir. Gölge, kendimizde görmek istemediğimiz yönümüzdür. Gölgenin özelliklerini bilinçli olarak kabul etmeyiz, gölgemizden kendimizi savunma mekanizması ile ayırtırmaya çalışırız. Gölge, çoğu zaman diğer insanlara ya da gruplara yansıtılır. İç döndürülüp bastırıldığında ise ruhsal hastalıklara neden olur. Bireyselleşme sürecince gölge ile yüzleşmek benliğin ilk görevidir. Gölge rüyalarda ve mitlerde aynı cinsten insan olarak ortaya çıkar. Gölgeyi tanıdıktan sonra ruhtaki ikinci katmana ulaşırız. Bu, bireyin içindeki karşı cins imgesidir. Bu imge, her erkeğin içindeki dişil karakteri (anima) temsil ederken kadınlarda eril karakteri (animus) temsil eder. Bir insan kendindeki bu karşı cins imgesini anlayıp kabul etmeye başladığında iç ve dış yönleri arasında daha dengeli bir hale gelecektir. Bu katmandaki problemler ile yeterince ciddi biçimde ve uzun süre yüzleştikten sonra bilinçdışı bu sefer benlik olarak görünür. Benlik psişenin en içteki çekirdeğini temsil eder. Rüyalarda benlik kendini kadınlarda genellikle üstün bir dişil varlık, rahibe, büyücü, toprak ana, doğa veya aşk tanrıçası olarak gösterir. Erkeklerde ise eril bir inisiye edici ve koruyucu, yaşlı bilge adam veya doğa şeklinde rüyalarda görülebilir. Benliğin amacı bilinç ile bilinçdışı arasında köprü

kurarak bireyi bütün ve eksiksiz kılmaktır. Benliğe ulaşmamız bireyselleşme sürecini tamamladığımız anlamına gelmektedir. Jung'a göre benlik kişilerüstüydü ve onu aşkın bir kendilik olarak görüyordu.

Benliğin iç dünyamızı düzenleme süreçleri rüyaları üretir. Bireyleşme sürecinde rüyalar Jung analizinin kilit yönlerinden biridir. Rüyaı rüya görenden ayırmadan yorumlamak en önemli noktalardan biridir. Burada kastedilen, rüyada görülen öğelerin rüya gören kişi için ne anlama geldiğinin önemi ve rüya yorumlamanın mekanik bir öğretiden çok uzak olduğudur. Aynı şekilde Jung, rüyaları tek tek yorumlamak yerine rüya dizisini yorumlamanın daha isabetli olacağını savunmaktadır. Rüyalar, bilinçli zihnimiz kusurlu işlediğinde telafi görevi görerek bize uyarıda bulunur. Arketipsel anılar aracılığı ile kolektif bilinçdışıyla aramızda bağ kurar. Yaşamlarımızın bilincinde olmadığımız iç ve dış yönlerine dikkatimizi çekerek bireyselleşme sürecince bize rehberlik eder. Uzun yıllar kendi rüyalarını gözlemleyip onlar üzerinde düşünen kişi belirgin bir değişimin farkına varacaktır. Rüyalardaki semboller uygun biçimde yorumlanırsa rüyayı görenin bilinçli tutumu etkilenir ve bu değişimler hızlandırılabilir. Bu yol uzun süre izlendiğinde, yavaş ve zor fark edilen bir psikik gelişme ve bireyleşme sürecinin farkına varılır. Burada bir tür gizli düzenleyici ya da yönlendirici eğilimi vardır. Bu eğilimi yaratan bireyleşme yolundaki benliğimizdir.

*“İnsan, insan derler idi
İnsan nedir şimdi bildim
Can can deyu söylerlerdi
Ben can nedir şimdi bildim*

*Kendisinde buldu bulan
Bulmadı taşrada kalan
Canların kalbinde olan
İnanç nedir şimdi bildim” (Muhyiddin Abdal)*

Bu kavramların ışığı altında Raci'nin yolcuğuna döndüğümüzde, o kendi benliğini arayan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Onun derinlerine daldığı hayallerinde yukarıda bahsettiğimiz bütün kavramları görebiliriz. Tasavvuf geleneğinde rüya

yorumu önem taşıyagelmıştır. Mürşid, müridin gördüğü önemli rüyaları yorumlayarak manevi mertebesi hakkında onu aydınlatır. Raci'nin hayallerine de rüya analizi şeklinde yaklaşırsak göreceğimiz öğeler, yukarıda sıraladığımız benlik, gölge, ego ve anima kavramları ile örtüşmektedir. Söz gelimi, hayallerinin birinde benlik ona yaşlı bir bilge şeklinde yol gösterirken, diğer hayalinde egosu çirkin bir cadı şeklinde görünerek onu bireyleşme yolundan alıkoymaya çalışmaktadır. Yine aynı şekilde "bu kervan nereye gidiyor?" diye soru soran ve cevap bulamayınca yedi bakir genç erkek ve yedi bakir genç kıyıutan ejderha da bireyselleşme yolunda sorular soran benliğimizden başkası değildir. Benliğimiz de giderek artan yoğunlukta bu soruları bilincimize yöneltir ve hayatın amacını sorgulattırır. Yanıt bulamayan benlik amacına ulaşip bireyselleşemez ve ejderhanın yutup yok etmesi gibi kaybolur. Bireyselleşme süreci zahmetli ve uzun bir yoldur. Aynalı Baba'nın Hiçlik Tepesi olarak nitelendirdiği ve oraya varmanın hiç de kolay olmadığını belirttiği bu yer, bireyselleşmenin sonundaki benliğin kendisidir.

Yoğun sembollerin ve alegorinin kullanıldığı kitap ile Jung'un analitik psikolojisi farklı yollardan aynı hedefe varmaya çalışmaktadır. Bir tarafta tasavvuf geleneğiyle kendini bulmaya çalışan bir birey, diğer tarafta düşüncelerini ve rüyalarını analiz ederek bireyleşme yolunda ilerleyen bir birey... Gerçeğe giden yolun insan sayısı adedince olduğu söylenir. Hangi yolu yürüyeceği ya da yürümeyeceği elbette kişiye kalmıştır. Yazımızı aynı yolları yürüyüp hedefine varmış Yunus Emre'nin dizeleri ile bitirelim. Yunus, bilinci ile bilinçdışının kurduğu bağı bize burada çok güzel anlatmaktadır:

*“Beni bende demen bende değülem
Bir ben vardır bende benden içerü”.*

AKŞAMÜSTÜ

tunca bulanın benim ellerim
ergiten ve çağlar deviren
pistir çünkü onu günler sildi
ak gerdanlarda sulanan çelik
kapı kulu, ihtiyardan beşik doğuran
bildi beni hem işitti

bendim, doğdum kıraç ovalara
yarılan taşlarla su denize
akar değil, bir anda taşar gibi
paçamda tüten yarındır
yıkımlar yorgun atım

gölgesi güneşin örtemez gözümü
çünkü ilk ateşi ben çaldım
ölümü çaldım cennetten
öldürmek için

Mustafa **YILMAZ**
(4 Ocak 2017)

Bir Tutam Renk...

Gökyüzü yırtık çuval,
Gamzeler katık ekmeğe...
Saçları rüzgâr yetimin,
Hasret kollara masumlar...

Hıçkırık, yürek sesi...
Soğuk, buzdan elleri,
Asırlardan beri...

Söz gümüş,
Sallanır mendil,
Yaklaşır güvercinler,
Eller tutulur değil...
Diz çöker karanlık...
Gece, denize sarılır,
Deniz parmaklara...
Güneşe ışık,
Kırpıklere çiğ...
Kimsesiz serçeler...
Kar avuçlarında,
Turnalar, türkülere kalır,
İnsan, merhamete...

Toprak; karanlık ve siğ,
Yalnızlık tutunur saçlara
Kalbin yumuşacık
Vadiler esir suya
Bulutlara gün...

Karılır hamuru yeniden
Ve üfler ruhundan kim bilir
Bir kırıntı umut,
Bir tutam renk...

Selçuk **ŞAMİL**

Acemî Kalemler

Yazı Kurulu

acemikalemlerdersisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.
Sahibi : Sevilay Tunçbilek
G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek
Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı
Ayşe Aksoy - Sonay Karasu
Emine Çoban - Melike Çelik
Zehra Meral Konşuk İvecan
Erol Metin

www.siirvaktidergisi.com
satış : www.kitap-evi.com
Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık
Abone Bedeli: 60TL. Kurumsal:100TL
Her ayın birinde abonedeyiz.